

Streszczenie pracy

Szafa – żyrafa – radioodbiornik: o fenomenie fortepianu w kulturze polskiej przed powstaniem listopadowym

Michał Bruliński

Głównym celem pracy jest przedstawienie mojej autorskiej koncepcji metodologicznej badania fenomenu fortepianu w kulturze oraz zastosowanie jej w praktyce na uporządkowanym i opracowanym uprzednio materiale źródłowym. Fundament moich dociekań stanowią rozproszone źródła różnych gatunków, w których analizie niezbędna jest interdyscyplinarna perspektywa.

Kwestiom *stricte* metodologicznym poświęcony został pierwszy rozdział pracy. Rdzeniem mojej metody jest rozmieszczenie fenomenu fortepianu na pięciu płaszczyznach, które wzajemnie się przenikają: koncepcyjnej, produkcyjnej, dystrybucyjnej, funkcjonalnej oraz aksjologicznej. Dwa kolejne rozdziały stanowią szkic historii fortepianu naniesiony na panoramę zjawisk w kulturze muzycznej Królestwa Kongresowego. W rozdziałach IV, V i VI, poświęconych odpowiednio kwestiom związanym z produkcją i dystrybucją instrumentów, z rolą salonów, ze szczególnym stosunkiem kobiet do instrumentu oraz z szeroko rozumianą aksjologią, koncepcja metodologiczna zaaplikowana została bezpośrednio na materiał źródłowy.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzić można, że fortepian u progu XIX wieku był na ziemiach polskich powszechnie wykorzystywanym narzędziem do wielorakich praktyk muzycznych. Posiadał również liczne funkcje pozamuzyczne. W Warszawie przed 1830 rokiem bezpośrednią styczność z fenomenem fortepianu miała szeroka grupa osób o różnych statusach, daleko wykraczająca poza ramy grona posiadaczy instrumentu. Jeszcze przed narodzinami chopinowskiego mitu powstały na ziemiach Królestwa Kongresowego fundamenty, które zadecydowały o szczególnej roli fortepianu w kulturze polskiej XIX wieku. Uprzywilejowany w romantycznej estetyce fortepian służył m. in. jako medium do przekazywania treści patriotycznych.